

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) voor het concept wetsvoorstel wijziging Opiumwet vanwege nieuwe psychoactieve stoffen

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen.

1. Wat is de aanleiding?

Voorgesteld wordt om de Opiumwet te wijzigen door toevoeging van een lijst Ia waarmee een verbod op bepaalde stofgroepen nieuwe psychoactieve stoffen (NPS-en) ontstaat. De aanleiding is de behoefte van politie en justitie om de productie en handel in NPS-en tegen te gaan en te kunnen voldoen aan verzoeken om rechtshulp vanuit het buitenland, waar reeds een verbod geldt op deze NPS-en. Het gaat om stoffen die de werking van bekende, illegale drugs nabootsen en waarvan het aannemelijk is dat zij vergelijkbare gezondheidsrisico's met zich meebrengen. Drugshandelaren in Nederland richten zich op NPS-en om de drugswetgeving te omzeilen.

2. Wie zijn betrokken?

- Partijen die betrokken zijn bij de strafrechtelijke opsporing en handhaving (Politie, OM, douane, NFI).
- De producent/handelaar in NPS-en
- De (potentiële) gebruiker van NPS-en
- De Inspectie Gezondheidsbescherming en Jeugd (IGJ) en het CIBG die belast zijn met het toezicht op de Opiumwet en de verstrekking van Opiumwetontheffingen.
- Zorginstellingen, overheidslabs en groothandelaren en fabrikanten die een Opiumwetontheffing zullen moeten aanvragen.

3. Wat is het probleem?

Het aantal gebruikers van NPS-en in Nederland is relatief laag. In Nederland is men daarentegen wel bedreven in de productie van en handel in NPS-en naar het buitenland. Het probleem bij NPS-en is dat wanneer er een verbod komt op een NPS als gevolg van een risicobeoordeling, drugsproducenten vrij eenvoudig weer een nieuwe – nog legale – NPS maken met een net iets gewijzigde samenstelling en met potentieel vergelijkbare gezondheidsrisico's. Door deze wijziging in samenstelling loopt de wetgeving nu telkens achter de feiten aan. Bijkomend probleem is dat Nederland niet altijd kan voldoen aan een verzoek om rechtshulp vanuit het buitenland als het NPS-en betreft omdat het feit naar Nederlands recht strafbaar moet zijn om medewerking te verlenen.

4. Wat is het doel?

Dit wetsvoorstel draagt bij aan het tegengaan van de productie van en handel in NPS-en door bepaalde veel voorkomende groepen NPS-en strafbaar te stellen. Het belemmert de drugscriminaliteit die zich deels heeft verplaatst naar de productie en handel in deze middelen die (nog) niet verboden zijn. Daarmee draagt het wetsvoorstel bij aan bestrijding van ondermijnende criminaliteit.

Het wetsvoorstel dient tegelijkertijd het belang van de volksgezondheid; gebruikers worden gewaarschuwd voor de gezondheidsrisico's van deze potentieel zeer gevaarlijke middelen die sterk verwant zijn aan middelen uit lijst I van de Opiumwet.

Bovendien maakt het wetsvoorstel het mogelijk te voldoen aan rechtshulpverzoeken uit het buitenland daar waar het NPS-en betreft.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Deze overheidsinterventie is nodig in de strijd tegen de huidige drugscriminaliteit die zich tevens is gaan richten op de productie en handel in NPS-en, waarvan aannemelijk is dat zij de gezondheid schaden, maar die (nog) niet verboden zijn. Om deze vorm van ondermijnende criminaliteit tegen te gaan is een wettelijke grondslag nodig, de facto een wijziging van de Opiumwet door toevoeging van een lijst Ia. NPS-en worden nu individueel toegevoegd aan de Opiumwet, door deze wijziging gaat het groepsgewijs en wordt voorkomen dat de wetgeving achter de vernieuwing van de drugsmarkt aanloopt.

6. Wat is het beste instrument?

Aangezien er een wettelijke grondslag nodig is voor een verbod op bepaalde groepen NPS-en is hier gekozen voor een wetswijziging. Er is gekozen voor een verbod op stofgroepen NPS-en met

eenzelfde chemische basisstructuur. Indien de producent aan deze basisstructuur een chemische groep toevoegt, is de ontstane NPS automatisch verboden.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Dit wetsvoorstel raakt de (toekomstige) gebruiker van NPS-en die met dit wetsvoorstel gewaarschuwd wordt voor de gezondheidsrisico's die gepaard gaan met deze potentieel zeer gevaarlijke middelen. Tegelijkertijd wordt de (toekomstige) gebruiker gewezen op de strafbaarheid van het bezit van deze middelen.

Daarnaast raakt het wetsvoorstel de drugshandelaar die NPS-en produceert en verhandelt om de drugswetgeving te omzeilen. Drugshandelaren kunnen niet langer gebruik maken van de nu nog legale status van NPS-en die vallen onder de meest voorkomende stofgroepen. Partijen die met de opsporing en strafrechtelijke handhaving belast zijn zoals politie, het Openbaar Ministerie en de douane profiteren van het wetsvoorstel omdat het stofgroepenverbod bijdraagt aan de aanpak van de drugsriminaliteit. Bovendien maakt het voorgestelde verbod het mogelijk om ook vanuit Nederland te voldoen aan verzoeken om rechtshulp vanuit het buitenland waar de betreffende NPS-en reeds verboden zijn.

Het wetsvoorstel heeft ook gevolgen voor (zorg)instellingen, overheidslabs en fabrikanten en groothandelaren die een ontheffing zullen moeten aanvragen voor het in bezit mogen hebben van, dan wel verrichten van handelingen met middelen uit de voorgestelde lijst Ia van de Opiumwet. De Inspectie Gezondheidsbescherming en Jeugd (IGJ) en het CIBG die belast zijn met het toezicht en de handhaving en het verstrekken van Opiumwetontheffingen, zullen te maken krijgen met uitbreiding van de taken nu aan de lijsten I en II van de Opiumwet een lijst Ia wordt toegevoegd.